

BALKÁNSKY KONFLIKT NA VLASTNEJ KOŽI

Stredná odborná škola súkromná EGB Žiar nad Hronom

Počet účastníkov: 15

Cieľová skupina: žiaci SŠ

Trvanie: 60 minút

Pomôcky: prezentácia, projekčná technika, farebný krepový papier (žltý, červený a modrý), lístky s pokynmi, obálky, materiál na stavbu veže podľa uváženia (krabice, nožnice, lepidlá, baliaci papier, špajdle, lepiaca páska, farbený papier, materiál na zdobenie...)

Postup:

Úvodná časť (30 minút):

- Učiteľ rozdelí žiakov na tri skupiny, pričom dohliada na to, aby žiaci, ktorí majú k sebe blízky priateľský vzťah neboli zadelení do jednej skupiny. Každá skupina predstavuje príslušníkov jedného národa – Bosniakov, Srbov a Chorvátov. Pre lepšie odlíšenie sú členovia jednotlivých skupín označení farebne – páskou vyrobenou z krepového papiera, ktorú majú umiestnenú na viditeľnom mieste, napr. na ramene. Pridelenie farieb: Bosniaci – žltá, Chorváti – červená, Srbi – modrá.
- Následne učiteľ zadá jednotlivým skupinám obálky, v ktorých budú nastrihané pokyny, podľa ktorých sa budú žiaci správať. Pokyny si žiaci vyberú náhodným výberom. (príloha)
- Učiteľ rozdá žiakom potrebný materiál na nasledujúcu aktivitu, ktorý však nebude rozdelený rovnako a každá skupina dostane niečo iné (napr. len jedna skupina bude mať farebný papier, len jedna skupina bude mať lepidlo, len jedna skupina bude mať špajdle....) Učiteľ zabezpečí pre každú skupinu dostatok pracovného priestoru.
- Učiteľ zadá žiakom pokyny – z materiálu, ktorý im je pridelený, musia žiaci postaviť najkrajšiu, najstabilnejšiu a najvyššiu vežu. Materiál, ktorý žiakom chýba, si môžu zaobstarať od ostatných skupín. Člen jednej skupiny môže požiadať o pomoc iba jedného člena druhej skupiny a ak ho člen odmietne, tak si už nemôže pýtať pomoc od ďalšieho člena v danej skupine a musí sa vrátiť naspäť k svojmu družstvu.
- Učiteľ zdôrazní, aby sa žiaci správali podľa pokynov z lístkov určujúcich ich správanie a dá pokyn na začatie práce. Na splnenie úlohy majú žiaci 20 – 25 minút.
- Po skončení časového limitu učiteľ prácu ukončí bez ohľadu na to, či sú úlohy splnené alebo nie.

Reflexia (20 minút)

- Ako sa Vám pracovalo na splnení úlohy?
- Ste spokojní s výsledkom?
- Ako si sa cítil, keď tvoja žiadosť o pomoc bola odmietnutá?
- Ako si sa cítil, keď by si chcel niekomu pomôcť, ale mal si to zakázané?
- Ako si sa cítil, keď niekomu bola poskytnutá pomoc a tebe nie?
- Vieš si predstaviť, že by si sa nejakým kamarátom musel stretávať tajne?
- Vieš si predstaviť, že by ťa tvoj kamarát zrazu začal ignorovať?
- Vieš si predstaviť, že by sa k tebe niekto cudzí správal nepriateľsky len preto, že si príslušníkom iného národa?

Učiteľ oboznámi účastníkov aktivity, že táto modelová situácia vychádza zo skutočných udalostí. Odprezentuje powerpointovú prezentáciu, ktorá stručne približuje dejiny balkánskeho konfliktu.

Záverečná časť (10 minút)

Učiteľ odprezentuje žiakom prezentáciu, ktorú vytvorili študenti, ktorí osobne navštívili miesta spojené s balkánskych konfliktom.

Spríevodný text k prezentácii

slide 2

- Na úvod trochu histórie. Určite väčšina z Vás počula o krajine, ktorá sa volala Juhoslávia. Juhosláviu tvorili tieto dnešné štáty – Bosna a Hercegovina, Chorvátsko, Macedónsko, Srbsko, Slovinsko, Čierna Hora a Kosovo. K rozpadu Juhoslávie začalo dochádzať začiatkom 90. rokov, keď jednotlivé národnostné skupiny začali bojovať o samostatnosť. Ako prvé sa v roku 1991 relatívne bezproblémovo osamostatnilo Slovinsko. Následné odtrhnutie Chorvátska a Bosny a Hercegoviny so sebou prinieslo problém v podobe narastajúcich nepokojov zo strany srbskej menšiny, ktorá žila na oboch územiach. Tieto nepokoje následne prerástli do občianskej vojny.

slide 3

- Chorvátsky Vukovar sa označuje ako miesto začiatku srbsko-chorvátskej vojny. Vo Vukovare pred vojnou žila zmiešaná národnostná komunita predovšetkým Chorvátov a Srbov. Presadzovaním nacionalistickej politiky došlo k ozbrojenému konfliktu a snahe Srbov toto územie odtrhnúť od Chorvátska. V priebehu bitky o Vukovar, ktorá trvala od 25. 8. 1991 do 18. 11. 1991, čiže 87 dní, dopadalo na mesto až 12 000 delostreleckých granátov a rakiet denne. Bola to najťažšia bitka od skončenia Druhej svetovej vojny.

Vukovar bolo prvé mesto od roku 1945, ktoré bolo kompletne zničené. V bojoch prišli o život tisíce nevinných ľudí.

slide 4

- Občianska vojna v Bosne a Hercegovine sa odohrávala od 1. marca 1992 do 14. decembra 1995. Bosna je výnimočná tým, že tu žili a žijú tri etniká - Bosniaci, Bosnianski Srbi a Bosnianski Chorváti. Obyvatelia žili pokojným životom, priatelili sa, sobášili sa, existovali vedľa seba. Situácia sa zmenila po roku 1991, keď médiá a vojna v Chorvátsku spôsobili nenávisť medzi jednotlivými etnikami. Nastala silná vlna nacionalizmu, ktorá vyvolala najkrvavejšiu kapitolu rozpadu Juhoslávie. Začala sa krutá občianska vojna, počas ktorej Srbi začali s genocídou bosniackeho obyvateľstva. Táto vojna si vyžiadala viac ako 100 tisíc mŕtvych a státisíce ľudí museli opustiť svoje domovy.
- V súvislosti s vojnou Bosne je smutne preslávené mesto Srebrenica. Behom 10 dní bolo v meste Srebrenica zavraždených 8 tisíc moslimských mužov. Jedná sa tak o najhoršiu systematickú genocídu od Druhej svetovej vojny. Tento masaker je považovaný za najbrutálnejší vojnový zločin na území Európy. Masové vraždy vykonávali vojská Republiky Srbskej pod vedením generála Ratka Mladiča..

slide 5

- Menej známy je tzv. Kapijský masaker, ku ktorému došlo v meste Tuzla. Dňa 25. mája 1995 o 20:55 dopadol do časti mesta nazývanej Kapija delostrelecký granát vypálený srbskou armádou. Zabitých bolo 71 civilistov, prevažne mladých ľudí od 18 do 25 rokov a 240 ľudí bolo zranených.
- Jednou z hlavných príčin vojny bol nárast nacionalizmu. Ozbrojené konflikty medzi jednotlivými skupinami obyvateľstva prerástli do občianskej vojny, kde proti sebe stáli nielen vojaci, ale aj obyčajní ľudia. Ľudia, ktorí do až do tejto chvíle spolu pokojne nažívali, priatelili sa a zrazu sa niečo zmenilo... Nastali konflikty, skončili priateľstvá, sused zrazu nepoznal suseda, prerušili sa vzťahy, ako sme si to sami mohli vyskúšať počas úvodnej aktivity.

Po prezentácii učiteľ nechá žiakom priestor na prípadné otázky a diskusiu.

Príloha:

Bosniaci:

K príslušníkom oboch národov sa správaš priateľsky a netajíš sa tým.
K príslušníkom oboch národov sa správaš nadradene.
Správaš sa priateľsky k Chorvátom (červená farba) a Srbov (modrá farba) ignoruješ.
Nie si ochotný pomôcť príslušníkovi ani jedného národa.
Si ochotný pomôcť Srbovi (modrá farba), ale musíš to urobiť tajne.

Chorváti

K príslušníkom oboch národov sa správaš priateľsky a netajíš sa tým.
K príslušníkom oboch národov sa správaš nadradene.
Správaš sa priateľsky k Bosniakom (žltá farba) a Srbov (modrá farba) ignoruješ.
Nie si ochotný pomôcť príslušníkovi ani jedného národa.
Veľmi by si chcel pomôcť Srbovi (modrá farba), ale máš to zakázané.

Srbi

K príslušníkom oboch národov sa správaš priateľsky a netajíš sa tým.
K príslušníkom oboch národov sa správaš nadradene.
Správaš sa priateľsky k Chorvátom (červená farba) a Bosniakov (žltá farba) ignoruješ.
Nie si ochotný pomôcť príslušníkovi ani jedného národa.
Si ochotný pomôcť Bosniakovi (žltá farba), ale musíš to urobiť tajne.